

kapitola PRVNÍ

Harris zešílel – Záhadný Gustav – Neuvěřitelná nakažlivost akutního šílenství – Hrozná pravda vychází najevo – Harrisova zvláštní přesvědčovací schopnost – Nelsonův chvat – Setrvalá provokace Němců a Francouzů – Podivná Jiřího útěcha

V okamžiku, kdy Harris náhle zešílel, jsme seděli, pokuřovali a mlčeli. Tedy Jiří, William Samuel Harris, já a Montmorency, který ovšem jediný z nás nekouří.

V jednom okamžiku nic nenasvědčovalo blížícímu se ataku šílenství, to však v další vteřině propuklo v plné síle a změnilo na nekrátký čas naše poklidné životy v jeden velký vír událostí. Jarní odpolední slunce, které určitě také nic netušilo, staromilsky nakukovalo poněkud zaprášeným oknem do mé pracovny a po průchodu Harrisovou sklenicí s whisky a kostkami ledu vytvářelo na stěně zajímavé pohyblivé obrazce.

Harris, doposud ve stavu mezi rozvážným zadumáním a hlubokým spánkem, náhle otevřel oči, upřel na nás pronikavý pohled a hlasem Caesara vynucujícího si pozornost senátu pronesl:

„Potřebujeme nutně změnu. Naše těla i duše pod tíhou každodennosti úpí. Naplánoval jsem proto cestu do středu Evropy, kde můžeme nejen zhlédnout nový samohybný vůz, ale dokonce v něm i podniknout dobrodružný výlet. Poznáme tak v krátké době množství tamních přírodních i kulturních krás.“

Naše konsternované mlčení zřejmě považoval za souhlas, ačkoli dozajista dobře ví, že s doširoka otevřenými ústy a pokleslou bradou dost dobře odpovídat nelze. „Už jsem o tom napsal Gustavovi a ten nám to vřele doporučuje,“ dodal.

Vzhledem k tomu, že jediný Gustav, kterého velmi zprostředkovaně znám, je dávný švédský král Gustav zvaný Vasa, kvůli němuž jsem kdysi ve škole obdržel známku vyšší číselné hodnoty a doma pak pár pohlavků, měl jsem Harrisovo náhlé propuknutí šílenství za více než zřejmé. Kdo při smyslech by také psal dávno mrtvému králi, a dokonce se chlubil jeho odpovědí? Nemluvě o tom, že Švédsko, pokud tedy nedošlo k pokračování třicetileté války, které by uniklo méj pozornosti, rozhodně neleží ve středu Evropy.

Doposud jsem se domníval, a tentokrát nikoli zprostředkovaně, nýbrž z vlastní zkušenosti, že nejnakažlivějším onemocněním jsou spalničky, ale v příštím okamžiku jsem musel svoji domněnku poopravit, neboť Jiří s neuvěřitelnou rychlostí proměnil otevřená ústa v orgán mluvy a souhlasil: „Konečně nápad, který nás vy-táhne z ubíjející šedi současného žití!“

Instinktivně jsem se posunul i s křeslem co nejdále ke stěně, přičemž jsem málem zranil Montmorencyho, který prchal ze dveří, jako by venku zahlédl ohaře nebeského, žeroucího mu z misky oblíbené sousto, a s hrůzou vyčkával, kdy náказа dorazí ke mně. Nedorazila, nicméně nedalo se říct, že by mne to jakkoli uklidnilo.

Nemám totiž podobná překvapení již od dětství rád a na chvíle, kdy se mne matka jala bez předchozího varování navlékat do svátečních šatů s nabádáním, abych se u strýce Podgera choval jako slušně vychovaný mladý muž a už nikdy o tetině bábovce neříkal, že mi chutí připomíná bláto na dně potoka, do kterého jsem nedávno spadl, stále vzpomínám s časem neumenšenou nechutí. Stejně jako na chvíle, kdy jsem byl skálopevně přesvědčen o tom, že množství večer zkonsumovaných nezralých švestek mne jednoznačně opravňuje k vynechání školní docházky, pročež mne matka překvapivě rychle přesvědčila o opaku. Těž v dospělém věku mne různá překvapení vždy zaskočí, byť by mohlo jít i o věc v podstatě radostnou, kupříkladu když mi můj nakladatel bez předchozího varování vyplatí honorář včas, a nikoli po několika osobních urgencích v mých nejhorších šatech, které jinak nosím jen na zahradu. Ale abych se vrátil k současnému vyprávění...

Po několika rychlých doušcích whisky, při nichž už cvakot mých zubů o sklenku nebyl téměř slyšet, jsem se vzpamatoval natolik, že jsem nejprve podotkl, aby Jiří laskavě mluvil vždy jen za sebe, neboť já žádnou ubíjející šed' žití nepocítuji. Chápu, že jeho každodenní vyspávání v bance od deseti do čtyř, nepočítám-li tedy sobotu, kdy jej probudí a vyhodí už ve dvě, na něho takto

působit může. Harrisovi jsem pak hlasem starostlivého přítele majícího oprávněné obavy o jeho zdraví položil logickou otázku, zda se náhodou nezbláznil.

Harrisova odpověď však předčila má nejhorší očekávání. Jistý rakouský hrabě Gustav Pötting-Persing, kterého Harris osobně dobře zná z toulek po londýnských hospodách, jež absolvovali během poslední londýnské hraběcí návštěvy, před nedávnem ve Vídni založil jakýsi klub majitelů samohybů (jak vidno, degenerace šlechty nepostihuje toliko Anglii) a stal se jeho králem. Pardon, prezidentem. Na jeho počest pak dalších několik nadšenců (to řekl Harris, já bych je nazval nezodpovědnými šílenci) pojmenovalo v jakési zapadlé vísce mocnářství tam vyrobený samohybný vůz President. Přijeli s ním slavně do Vídně a věnovali jej klubu k výuce stejně postižených bláznů. A vzhledem k tomu, že byl pan hrabě seznámen s Harrisovou nezměrnou zálibou v pivu, kterým tamní kraj nadmíru oplývá, a víska je kupodivu z hlavy království lehce dostupná po železnici, nabídl mu zprostředkovat zhlédnutí a případnou výpůjčku některého z tamních samohybů, a to včetně chauffera, který s námi cesty za poznáním krajiny a domorodců absolvuje za říditky ušlechtilého stroje. Harris to s díky přijal, a protože sdílená radost je dvojnásobná radost, jak ihned neopomněl zdůraznit, rád Jiřího i mne uvítá na palubě či na tom, co vlastně takový automobil místo paluby má.

Bylo tedy vlastně rozhodnuto. Vy totiž neznáte Harrisovu zvláštní schopnost nenápadně prosadit jakýkoli svůj nápad, ale uvedu vám nedávný příklad.

Já: „Zítřka má být výjimečně krásné počasí. Co byste řekli pikniku v Greenwichi?“

Jiří: „Skvělý nápad.“

Harris: „Co když bude pršet?“

Já: „Předpověď počasí v *Timesech* mluví o krásném dnu s menší kupovitou oblačností.“

Harris: „Jistě. Zřejmě jsi zapomněl, jak jsi tu menší kupovitou oblačnost minulého léta pumpoval ze sklepa až do půlnoci.“

Já: „To byla výjimka. Obvykle se dějí věci obvyklé, kdežto věci výjimečné dějí se toliko výjimečně.“

Harris: „O zítřejším výjimečném počasí jsi ale začal mluvit ty.“

Jiří: „Tak můžeme jet jednu cestu vlakem. Třeba tam, když budeme mít piknikový koš ještě plný. Alespoň se s ním nemusíme celou tu dálku tahat.“

Já: Smutně vzdychám nad Jiřího ústupností, zapříčiněnou jeho absolutní nechtí k jakékoli námaze.

Harris: „Kdo by se tahal s piknikovým košem? V Greenwichi znám skvělou tavernu Trafalgar s krásným výhledem na řeku, takže přírody si užijeme do sytosti. Přitom kvalitní jídlo a pití máme zaručeno, aniž bychom se s ním museli tahat. Dám si nejprve steak s pepřovou omáčkou...“ A několik dalších minut vypočítává, co si objedná k jídlu a pití.

Já: Marně se snažím upamatovat, jestli v širokém okolí Londýna existuje nějaká hospoda, kterou Harris nezná.

Harris, využívaje mého mlčení, které pokládá za souhlas:

„Vzhledem k tomu pravděpodobnému dešti bych rovnou koupil zpáteční jízdenky.“

Jiří: „Takže domluveno. V neděli v deset sraz na nádraží Waterloo.“

Ano, dopadl jsem přesně jako admirál de Villeneuve u Trafalgaru. Harrisově „Nelsonovu chvatu“ prostě nelze odolat.

Nyní sice šlo o věc mnohem vážnější (samozřejmě ne v porovnání s bitvou u Trafalgaru), ale výsledek, jak jsem se oprávněně obával, bude stejný. Osobně jsem doposud ten d'áblův vynález, který Harris nazývá automobilem, již několikrát spatřil a vesměs šlo o výrobky Francouzů či Němců (nedají a nedají si pokoj a neustále nás musí něčím provokovat). Také jsem před časem četl o úspěšném úsilí jistého pana Lawsona, který tyto stroje vyrábí v Coventry, aby získal povolení jezdit po veřejných cestách absurdní rychlostí 14 mil za hodinu. V duchu jsem se ovšem již rozhodl, že pokud by mělo Harrisovo šílenství přejít do progresivní fáze a umanut si jet některým z Lawsonových automobilů kupříkladu až do Prahy, v takovém případě že bych se přesvědčit nedal. Pravý muž přesně ví, kde jsou hranice, za něž nikdy neustoupí.

Dopili jsme sklenice a Harris se rozloučil s tím, že se příštího večera pustíme do plánování. Jiří, odcházejе s ním, se ve dveřích otočil, usmál se na mne a pravil: „Hlavu vzhůru, starý brachu! Právě započíná největší dobrodružství našeho života!“

Nějak jsem se nemohl zbavit dojmu, že útěcha vypadá zcela jinak.

